

Inimese kontakt loomadega ning VPH

Arvo Viltrop

Teemad

- Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine
- Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele
- Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega

25.02.2009 2

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Inimese ja loomade kooselu on kestnud 10000 aastat, kuid viimased 100 aastat on inimese ja loomade suhetes toonud tohutuid muutusi
- Muutunud on
 - loomade kasutamine
 - suhted loomadega
 - suhtumine loomadesse

25.02.2009 3

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Alles 50 aastat tagasi elas suur osa elanikkonnast maal lähedases kontaktis põllumajandusloomade ja metsloomadega
- Inimesed pidasid loomulikuks, et lehma lüpstakse, pulle ja sigu nuumatakse ja tapetakse, metsloomi kütitakse

25.02.2009

4

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Hobune oli veel 50 aastat tagasi oluline tööloom
- Seejärel oli ta pikka aega eelkõige sportloom
- Täna on hobusest saamas lemmikloom

25.02.2009

5

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- 100 aastat tagasi peeti koeri enamuses tööloomadena
 - Karjakoerad
 - Jahikoerad
 - Valvekoerad
 - Jälituskoerad
- Koeri lubati harva majja, mitte kunagi magamistuppa
- Täna on enamus koeri lemmikloomad

25.02.2009

6

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Uuringud näitavad, et 60-80% koertest magab omaniku magamistoas
 - Sageli ka omaniku voodis ja vahel ka linade vahel
- Täna käsitleb enamus lemmikloomaomanikke oma lemmikuid kui pereliikmeid.

25.02.2009

7

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- 100 aastat tagasi peeti kasse näriliste tõrjeks
- Täna on inimesed sokeeritud, kui kass tapab hiire või linnu ja toob selle oma perenaisele maja trepile

25.02.2009

8

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Täna on laialdast tunnustamist leidnud inimese ja loomade suhetest tõusev kasu inimese tervisele ja vaimule
 - Loom pakub seltsi- on kellega rääkida
 - Loom pakub emotsionaalset rahuldust- on inimese emotsioonidele vastav olend
 - Loom hoiab inimest aktiivsena, aitab rahuldada inimese vajadust hoolitseda teise eest.

25.02.2009

9

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Inimene personifitseerib oma lemmiklooma
 - Tähistatakse sünnipäevi
 - Kantakse fotot rahakotivahel
 - Tehakse tervisekindlustus
 - Rõivad koertele ja kassidele
 - Korraldatakse matused, avaldatakse nekroloog

25.02.2009

10

Inimese ja loomade kontaktide iseloomu muutumine

- Inimene personifitseerib oma lemmiklooma
 - USAs 2007. a. lemmikloomadele tehtud kulutused – 40 miljardit USD-d

25.02.2009

11

Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele

- **Parandavad meeleolu**
 - AIDS-i põdevad mehed, kellel oli lemmikloom kannatasid vähem depressiooni all

25.02.2009

12

Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele

- **Lemmikloomad motiveerivad inimest füüsilisele aktiivsusele väljas**
 - Maandab stressi
 - Liikumine hea südame veresoonekonna haiguste ennetamise seisukohast
 - Koeraomanikel pikem elulemuseaeg pärast südameinfarkti
 - Aitab hoida vererõhku normis
 - Madalam vere kolesterooli tase

25.02.2009

13

Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele

- **Lemmikud vähendavad inimeste üksildustunnet**
 - Pakuvad seltsi, eriti vanadele inimestele
 - Uuring näitas, et vanurid hooldekodudes eelistasid suhtlemist loomadega suhetele inimestega

25.02.2009

14

Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele

- **Lemmikud maandavad stressi**
 - On suhtluspartner (psühhoteraapia - hea kuulaja)
 - Aitab hoida kontrolli all vererõhu taset
 - Väiksem nn. "väikeste terviseprobleemide" arv

25.02.2009

15

Lemmikloomade tervist edendav mõju inimesele

- Koerad on abiks füüsiliste puuetega inimestele
 - Pimedad
 - Kurdid
 - Liikumispuudega inimesed
- Loomadega suhtlemine arendab vaimsete puuetega inimesi
 - Hipoteraapia

25.02.2009

16

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega

- Traumad- hammustused, küünistused, põrutused, muljumised
- Allergiad
- Zoonoosid

25.02.2009

17

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega Zoonoosid

- Eriti ohustatud inimrühmad- immuunpuudlikkuse all kannatavad inimesed:
 - Alkohoolismist ja maksatsirroosist tingitud immuunpuudulikkus
 - Mõned vähi liigid
 - Krooniline neeru puudulikkus
 - Kaasasündinud immuundefitsiit
 - Suhkrutõbi (diabeet)
 - Põrna eemaldamine
 - HIV/AIDS
 - Immunosupressiivne ravi:
 - Autoimmuun haiguste korral
 - vähk
 - Koesirdamisega seoses
 - Alatoitunud

25.02.2009

18

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega

Zoonoosid

- Rasedad
- Vanurid
- Väikelapsed

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega

Zoonoosid

- Brucellosis (*Brucella* spp.): A bacterial disease associated with farm animals and dogs.
- Cryptococcosis (*Cryptococcus* spp.): A fungal disease associated with wild birds, especially pigeon droppings.
- Campylobacteriosis (*Campylobacter* spp.): A bacterial disease associated with cats, dogs, farm animals and improper food preparation.
- Cryptosporidiosis (*Cryptosporidium* spp.): A parasitic disease associated with cats, dogs, and farm animals.
- Cat Scratch Disease or cat scratch fever (*Bartonella henselae*): A bacterial disease associated with cat scratches and bites.
- *Escherichia coli* O157:H7: A bacterial disease associated with cattle and improper food preparation.

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega

Zoonoosid

- Giardiasis (*Giardia lamblia*): A parasitic disease associated with various animals and water.
- Leishmaniasis (*Leishmania* spp.): A parasitic disease associated with dogs and sand flies.
- Hantavirus (Hantavirus Pulmonary Syndrome): A rare viral disease associated with wild mice.
- Leptospirosis (*Leptospira* spp.): A bacterial disease associated with livestock, dogs, rodents, wildlife and contaminated water .
- Herpes B (Herpesvirus 1): A viral disease associated with Macaque monkeys.
- Histoplasmosis (*Histoplasma* spp.): A fungal disease associated with bat guano (stool).

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega Zoonoosid

- Lymphocytic Choriomeningitis: A viral disease associated with rodents such as rats, guinea pigs and house mice.
- Plague (Yersinia pestis): A rare bacterial disease associated with wild rodents, cats, and fleas.
- Psittacosis (Chlamydia psittaci): A bacterial disease associated with pet birds, including parrots and parakeets.
- O fever (Coxiella burnetii): A bacterial disease associated with cattle, sheep, goats, dogs and cats
- Rabies: A viral disease associated with mammals, including dogs, cats, horses, and wildlife.
- Ringworm (Microsporium spp. and Trichophyton spp.): A fungal disease associated with mammals including dogs, cats, horses and farm animals.

25.02.2009

22

Inimese terviseriskid tulenevalt kontaktidest loomadega Zoonoosid

- Roundworm (Toxocara canis, T. cati and Toxocaris leonina): A parasitic disease associated with cats, dogs and their environment.
- Salmonellosis (Salmonella spp.): A bacterial disease associated with reptiles, birds, dogs, cats, horses, farm animals, and improper food preparation.
- Tapeworm Infection (Dipylidium caninum): A parasite associated with flea infections in cats and dogs.
- Toxoplasmosis (Toxoplasma gondii): A parasitic disease associated with cats and their environment.
- Tuberculosis or TB (Mycobacterium bovis): A bacterial disease associated with deer, elk, bison and cattle.
- Tularemia (Francisella tularensis): A bacterial disease associated with sheep and wildlife, especially rodents and rabbits.
- Yersiniosis (Yersinia enterocolitica): A bacterial disease associated with dogs, cats, and farm animals. Also associated with improper preparation of chitterlings.

25.02.2009

23

Kasutatud kirjandus

- Robert K. Anderson, The Changing Status of Animals and Human-Animal Bonds.
<http://www.censhare.umn.edu/spotlight02.html>
- Elizabeth Scott, M.S., **How Owning a Dog or Cat Can Reduce Stress**
<http://stress.about.com/od/lowstresslifestyle/a/petsandstress.htm>
- CDC Healthy pets healthy people,
<http://www.cdc.gov/healthypets/index.htm>

25.02.2009

24

Iseseisvalt

- **The Epidemiology of Human-Animal Interactions: Part II Health Benefits to Humans**
<http://www.pighealth.com/Scourse/zoonoses.htm>
- **The Epidemiology of Human-Animal Interactions: Part I Zoonotic Diseases**
<http://www.pighealth.com/Scourse/zoonoses.htm>

25.02.2009

25
